

Yhtenäinen toimintamalli organisaatioiden työturvallisuuden johtamiselle ja ylläpitämiseksi

Pelastusalan kansallisen työturvallisuushankkeen toisessa työpajassa keskusteltiin pelastusalan organisaatioiden työturvallisuuden johtamisesta ja kehittämisestä. Tapaamisessa tunnistettiin alan työturvallisuuden kulttuurisia kipukohtia sekä ideoitiin yhtenäistä toimintamallia niihin vastaamiseksi. Toimintamallia pilotoidaan hankkeen pilottipelastuslaitoksilla syksyn aikana ja kehitetään hankkeessa edelleen saadun palautteen perusteella. Malli toimitetaan myöhemmin pelastus- ja lähialueille hyödynnettäväksi.

Jyväskylässä järjestetty työpaja rakentui fasilitoidun pienryhmätyöskentelyn pohjalle. Keskusteluissa pureuduttiin tehokkaaseen työturvallisuuden johtamiseen ja ylläpitämiseen pelastusalan organisaatioissa. Käsittelyssä huomioitiin työturvallisuuslain mukaisesti niin työhön liittyvien vaarojen ja riskien arviointi ja ennaltaehkäisy kuin työturvallisuuspoikkeamien raportointi, analysointi, seuraaminen ja niistä viestintä – jatkuvan parantamisen ja virheistäkin oppimisen periaatteen mukaisesti.

Jo aiemmissa pelastusalan selvityksissä on noussut esiin, että työturvallisuuslainsäädännön tulkinnassa, työsuojelun organisoinnissa, työhön liittyvien vaarojen tunnistamisessa sekä poikkeamien ennaltaehkäisyssä, seurannassa, arvioinnissa ja niihin puuttumisessa on kirjavuutta. Myös ymmärrys työturvallisuudesta esimerkiksi ammattilaisten työssä jaksamiseen ja työkykyyn sekä alan toimintaedellytyksiin vaikuttavana tekijänä vaihtelee organisaatioittain.

Työturvallisuuden ylläpitämiseen tarvitaan tukea ja kannustusta

Työturvallisuusjohtamisen ja turvallisuuskulttuurin ylläpitämisen eri vaiheissa tunnistettiin samankaltaisia haasteita. Muun muassa erilaiset alan luonteeseen, asenteisiin, tiedon saamiseen sekä tietoisuuden ja osaamisen puutteisiin liittyvät kipukohdat toistuivat niin työturvallisuuspoikkeamien ennaltaehkäisyyn kuin havaitsemisen, raportoinnin, käsittelyn ja seurannan yhteydessä. Etenkin pienempien riskien tunnistaminen nähtiin puutteelliseksi. Myös vastuukysymyksiin kaivattiin selkeyttä ja ohjeistuksia. Alan ammattilaisilla ei välttämättä ole esimerkiksi tietoa jokaisen velvollisuudesta ilmoittaa havaitsemistaan turvallisuusriskeistä tai poikkeamista.

Raportoinnille haasteita aiheuttavat esimerkiksi koetun hyödyn puute tai työläiksi koetut järjestelmät. Riskien ja poikkeamien kunnollista tutkintaa haastavat rajalliset aika- ja taloudelliset resurssit. Organisaatioiden työturvallisuusviestinnässä haasteiksi tunnistettiin esimerkiksi viestinnän koetun hyödyn, yhtenäisten toimintamallien ja suunnitelmallisuuden puute sekä se, ettei asioiden etenemisestä viestitä kattavasti ja ajantasaisesti alusta loppuun.

Lisäksi työryhmä totesi, ettei riskejä ja poikkeamia välttämättä seurata organisaatioissa kokonaisuutena tai työturvallisuuden kehittämisen merkitystä alan olemassaolon ja vaikuttavuuden kannalta tunnisteta. Henkilöstölle kaivattaisiin kannustusta työturvallisuuden ylläpitämiseen: esimerkiksi ilmoittamisesta palkitseminen voisi auttaa sitoutumaan yhteiseen työturvallisuustyöhön.

Hyvistä toimintamalleista oppia koko alalle

Haasteiden lisäksi tunnistettiin myös useita hyviä toimintamalleja ja -tapoja, kuten työturvallisuushavaintojen keskitetty käsittely ja selkeä vastuutahojen määrittely. Myös yhteistyö esimerkiksi esihenkilöiden ja työsuojelun välillä koettiin hyväksi. Joissain organisaatioissa myös tilanteita seurataan ja niistä viestitään ajantasaisesti henkilöstölle.

Hyvinä käytäntöinä nousivat esiin myös yksinkertaiset ilmoituskäytännöt sekä ilmoitusten nopea käsittely ja niihin reagointi välittömin konkreettisin toimenpitein. Joissain organisaatioissa ilmoituksista annetaan palautetta ja palkitaankin, minkä lisäksi kerrotaan toimenpiteistä, joihin ne ovat johtaneet. Joissain organisaatioissa työntekijälle myös mahdollistetaan tekemänsä ilmoituksen seuranta, jolloin ilmoittaja pysyy ajan tasalla, kenelle ilmoitus on mennyt ja mihin toimenpiteisiin se on johtanut.

Yhtenäinen toimintamalli painottaa ennakointia, viestintää, koulutusta ja jatkuvaa kehittämistä

Työpajassa tuotettiin ehdotus yhtenäiseksi toimintamalliksi. Malli painottaa ennakoivaa vaarojen tunnistamista ja riskien poistamista. Se tarjoaa ohjeistusta myös sattuneiden vahinkojen ja läheltä piti -tilanteiden raportointiin, tutkintaan ja analysointiin sekä tilanteista oppimiseen ja jatkuvaan kehittämiseen. Varhaista työturvallisuusriskeihin puuttumista edesauttaa mahdollisuus ilmoittaa riskeistä matalalla kynnyksellä ja anonyymisti. Myös selkeistä ja yhtenäisistä, eri tahojen vastuita ja oikeuksia avaavista ohjeistuksista saadaan tukea organisaatioiden työturvallisuuden ylläpitämiselle.

Työturvallisuuden johtamisen ja ylläpitämisen poikkileikkaaviksi teemoiksi määriteltiin koulutus, viestintä sekä arviointi ja seuranta. Näiden tavoitteena on vahvistaa työturvallisuuden ymmärrystä ja osaamista, tehdä sen merkitystä näkyväksi sekä osallistaa ja sitouttaa koko henkilöstöä työturvallisuuden päivittäiseen toteutukseen ja jatkuvaan kehittämiseen. Työturvallisuuskoulutukseen panostaminen jo alan tutkintokoulutuksessa mutta myös olennaisena osana henkilöstön perehdytystä sekä jatkuvaa täydennyskouluttautumista nähtiin edellytyksinä onnistumiselle.

Toimintamalliehdotus huomioi myös pelastusalan valtakunnallisen yhteistyön, ohjauksen ja koordinoinnin. Näin malli antaa avaimia työturvallisuuskulttuurin johtamiseen, ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä alueilla että kansallisesti.

Seuraavassa työpajassa pureudutaan työturvallisuuden valtakunnalliseen raportointiin

Työryhmä kokoontuu seuraavaan työpajaansa Helsinkiin 28.10.2025. Tuolloin työpajan agendana on työturvallisuuden valtakunnallinen raportointi. Työpajassa tutustutaan eri järjestelmiin sekä pohditaan mahdollisuuksia raportoinnin yhdenmukaistamiseksi ja yksinkertaistamiseksi. Kansallisia järjestelmiä ja raportointivaateita tarkastellaan rinnakkain alueiden järjestelmien ja raportointivelvoitteiden kanssa.

Työryhmän työ jatkuu koko hankkeen ajan kahden kuukauden välein kokoontuvissa työpajoissa, joissa tunnistetaan alan työturvallisuuden kipukohtia ja tuotetaan konkreettisia työkaluja alalla pilotoitaviksi ja käyttöön otettaviksi. Hanke viestii työryhmätyöstä säännöllisesti kunkin työpajan jälkeen pelastustoimen johdolle, pelastusalan organisaatioille ja yhteistyökumppaneille.

[Lue lisää Pelastusalan kansallisesta työturvallisuushankkeesta >>](#)

Lisätietoja:

projektipäällikkö **Aino Harinen**,
p. 0295 488 422, aino.harinen@gov.fi, sisäministeriö
#PelastusalanTyöturvallisuus

Jakelu: Pelastustoimen johto, Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston palvelualueiden puheenjohtajat